

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Prooemivm Qvarti Psalmi Pœnitentialis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75090)

sciunt, hunc in se contra se credi deprehendunt. Cogitemus ergo & nos pro peccato nostro, & amara illud pœnitentiæ invectione persequamur: ne dum culpas nostras pensare negligimus, peccati pondus per negligentiam augeamus. Sequitur:

XX. *Inimici autem mei vivunt, et confirmati sunt super me: et multiplicati sunt qui oderunt me inique.*

Occulti dispensatione consilij, conditor noster & culpas mortalium inspicit, & spatia vitæ disponit; ut diuturnæ vitæ tempora quibus justus utitur ad bene operandi auxilium, iniquus accipiat ad damnationis augmentum. Si enim accepta quis pœnitentiæ tempora divertit ad culpam, districtus cum venerit iudex, indulta misericordiæ spatia convertit ad penam. [*Et confirmati sunt super me.*] Ad hoc namque omnipotens Deus aliquando perverfos patitur diutius vivere, ut & ipsi malè viventes prava quotidie opera augeant, & contemptores sæculi ex eorum nihilominus persecutione clarescant. Qui fastu superbiæ tumentes, eò se gravius adversus electos erigunt, quò in mundo eis cuncta ad votum succedunt. Nec intelligunt, quòd in vita sua plerumque bona mali recipiant, & ideo eos aut rarò, aut numquam adversa conturbant. Nam & iniquitatum suarum fautores perditos quosque eò citius ij tales inveniunt, quòd mundi gloriam quæstu & muneribus querunt. Unde & subditur: [*Et multiplicati sunt qui oderunt me inique.*] Nihil est iniquius, quàm odium pro dilectione rependere, mala pro bonis retribuere, pro correptione injurias respondere. Quod plerumque mali faciunt, cum justos qui eorum salvationem appetunt, execrabilis nequitie percussoribus affligunt. Atque ideo subjungit:

XXI. *Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi, quoniam sequebar bonitatem.*

Qui reddit mala pro malis, bonus non est. Qui non reddit bona pro bonis, ingratus est. Qui autem reddit mala pro bonis, iniquus est. Solent namque perditii homines bene viventibus invidiosè detrahere, aut notam eis excogitati criminis infigere, aut puræ vitæ innocentiam, simulationem vocare. Quare autem hoc faciant, ostendit cum ait: [*Quoniam sequebar bonitatem.*] Bonitatem sequitur qui Christum imitatur. Cujus imitatores tantò, in hac vita graviora tentamenta perferunt, quantò longius corde à mundo discedunt. Dicit enim Apostolus: *Omnes qui pie volunt vivere in Christo, persecutionem patientur.* Et alibi scriptum est: *Multe tribulationes justorum.* Justi namque qui ea quæ Dei sunt, tota intentione desiderant; & supra mundum facti, mundana omnia quadam virtute dominationis conculcant, non solum in occulto cordis diabolicas infestationes tolerant, sed etiam perverforum malitiam decore suæ conversationis inflammant. Verùm quia ad superandum nullus invenitur idoneus, nisi qui fuerit virtutis divinæ fortitudine roboratus, qui persecutorum flagellis atteritur, qui detraherentium dentibus mordetur; præsentiam & auxilium divinæ majestatis expostulat, ut ejus fultus præsidio, contra omnia quæ patitur adversa convalescat. Ait ergo:

XXII. *Ne derelinquas me Domine Deus meus, ne discesseris à me.*

Illos proculdubio Dominus relinquit, quibus constantiam in tribulatione non tribuit. Necessariò enim sequitur, ut omni tentationi sit subditus, quicumque à Deo fuerit derelictus. Qui ergo tenta-

menta diaboli metuit, qui pati in hoc sæculo adversa pertimescit, ad Deum tota virtute se convertat: clamet ad Deum medullis cordis, & dicat: [*Ne derelinquas me Domine Deus meus.*] Quod verbum si cum affectu & desiderio sæpe replicare studuerit, puto quòd quamdam in eo dulcedinem sentiet, quam sermo noster explicare non valet. Sequitur: [*Ne discesseris à me.*] Sancta anima quæ solum Deum perfectè desiderat, precatur ut nec ad horam Deus ab illa discedat. Novit enim quia inter inimicos graditur: novit quia omni tempore diabolus sibi adversatur. Quia ergo omni tempore intelligit sibi imminere pericula, etiam momento temporis non potest esse securo.

Intende in adjutorium meum, Domine Deus XXIII. salutis mee.

Quasi dicat: Tu qui es adjutor in opportunitatibus in tribulatione, noli me velut alienum negligere, noli velut extraneum abdicare: immo [*intende in adjutorium meum.*] tuque me inter lethifera tentationum jacula protege, tu habet omni inimicorum incursione defende, tu in corde meo intelligentiæ lucem illumina, tu me auxilio tuæ virtutis circumda. Quod bene debes facere; quia [*tu es Dominus Deus meus.*] Te enim solum habeo Dominum, te solum confiteor Deum. Congruum ergo videtur, ut qui es restitutor salutis in primo parente perditæ, sis & conservator ejusdem in me per gratiam restitute.

C PROOEMIUM QUARTI PSALMI Pœnitentialis.

Nota est historia de qua titulus iste sumptus est. ^{2. Reg. 11. d} David enim captus pulchritudine Bethsabee uxoris Uriæ, non solum cum ea carnaliter coiit, sed etiam occiso viro eam sibi in conjugium copulavit. ^{2. Reg. 12. b} Postea verò cum venisset ad eum Nathan propheta, eumque suo iudicio, inducta de ovibus similitudine, condemnasset, non solum peccatum cælare vel defendere noluit, sed etiam confessus quod fecerat, ad dura se pœnitentiæ lamenta convertit. In Psalmo tamen nulla sit de historia mentio, sed magna cognoscitur animi dolentis affectio. Admonemur autem in hoc Psalmo prospera metuere, & contra omnem sæculi felicitatem acrius vigilare. Sæpe namque præsentia gaudia sequuntur perpetua lamenta. Sicut enim per fletus ad gaudia ducimur, ita per gaudia ad fletum pervenitur. Ille nempe qui dixit: *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur:* ipse ^{Mat. 5. a} met ait: *Ve vobis qui ridetis nunc, quia plorabitis &* ^{Luc. 6. d} *stebitis.* Quis sanctior David: qui cum Saulis persecutionibus urgeretur, non solum persequentem occidere non voluit, sed ipsi persecutori, cum ipsum occidere posset, pepercit. Tantò enim in Dei misericordia spem suam fixerat, quantò miserabiliùs infirmitatem suæ tribulationis sentiebat. Verùm ubi devictis hostibus, pressuris caruit, homicidium adulterio incautè securus adjecit. Admonemur etiam in hoc Psalmo carnales cupiditates restringere, & de ^{2. Reg. 11. b} Dei misericordia numquam desperare. Quisquis ergo desperans de venia, agere pœnitentiam dubitat, David pœnitentiam ad animum reducat. Audiamus & nos David clamantem, & nos cum eo clamemus: gementem, & congemiscamus. Audiamus flentem, & collacrymemur: correctum, & collatemur.

EXPOSITIO QUARTI PSALMI Pœnitentialis.

Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam. ^{PSAL. I. Vers. 1.}

Ponamus ante mentis oculos aliquem graviter vulneratum, & vix jam ultimos hujus vitalis auræ